

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Катедра суспільних наук
Навчальний рік 2025 - 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Медицина і політика»
(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 228 «Педіатрія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 5

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні катедри
суспільних наук

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 7

Завідувач катедри

(підпис) Робак І.Ю.
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
“31” серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис) Вовк О.Ю.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Троценко Олексій Володимирович, старший викладач
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Троценко Олексій Володимирович, старший викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, катедри, в системі Moodle та інше.

Історія, культурологія

Контактний телефон 0999474589

Корпоративна пошта викладача ov.trotsenko@knmu.edu.ua

Консультації

Відповідно до графіка, розміщеного на інформаційному стенді катедри

Локація

пр. Науки, 4, м. Харків, Харківський національний медичний університет,
Головний корпус, 3 поверх, катедра суспільних наук

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Медицина і політика» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни (анотація) Обсяг навчальної дисципліни складає 90 годин, 3 кредити. Лекцій не передбачено, на практичні заняття – 20 годин, самостійна робота студентів – 70 годин. Матеріал структурований у 4 теми.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Медицина і політика» є розкриття сукупності чинників, що впливають на державну політику в сфері медицини в Україні та світі, аналіз політичних тенденцій в розвитку сфери охорони здоров'я, застосовування набутих знань на практиці. Вивчення курсу має надати лікареві статус не просто вузького спеціаліста, а й високоосвіченої людини, яка орієнтується в сучасних політичних процесах, може вести відповідну дискусію, формувати власну позицію та аргументовано висловлювати думки та ідеї, бути світоглядно й практично готовою до викликів часу, пропонувати варіанти вирішення складних суспільних проблем.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Медицина і політика» належить до предметів, що мають дуже широкий спектр міжпредметних зв'язків, оскільки знаходиться на перетині таких сфер діяльності, як медицина, суспільствознавство, педагогіка, психологія, історія, мистецтво та ін.

Пререквізити Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів, які дають базові уявлення про освіту: «Історія і культура України», «Філософія», «Політологія», «Медична субкультура» та ін.

Постреквізити «Медицина і політика» предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу підготовку студентів-медиків: «Соціальна медицина, організація охорони здоров'я», «Професійні хвороби», «Психіатрія», «Медичний Харків в персоналіях», які студенти вивчають на 5-6 курсах.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування в студентів-медиків поглиблених знань про сутність політичного життя, суспільно-політичних відносин і процесів, конституційних прав людини і громадянина, їхній зв'язок з медичною сферою.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечити набуття студентами компетентностей, визначених згідно з вимогами стандарту.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів

вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

датність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим

ЗК2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК3 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення ; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії

ЗК6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою

ЗК7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК8 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

ЗК9 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК10 – Прагнення до збереження навколишнього середовища

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1 – Навички опитування

ФК11 – Здатність до планування та проведення санітарно-гігієнічних, профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі щодо інфекційних хвороб

ФК15 – Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації

ФК16 – Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції

ФК17 – Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості та безпеки медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів

ФК18 – Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції

надання медичної допомоги населенню, та проведення маркетингу медичних послуг

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 - здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 9 – визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду

ПРН 12 – планування профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб

ПРН 17 – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):** навички комунікації, лідерство, відповідальність, вміння працювати в критичних умовах, залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, самостійно приймати рішення, критично мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	-
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров`я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки (курс):	
		1-й	-й
		Семестр	
		2-й	-й
		Лекції	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента – 70	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	- год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	- год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		70 год.	- год.
		Індивідуальні завдання: - год.	
		Вид підсумковою контролю: залік	

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

Не передбачено

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політика як соціальне явище. Основні поняття політичної науки та їх зв'язок з медичною сферою життя суспільства	4
2	Тема 2. Державна політика в сфері охорони здоров'я	6
3	Тема 3. Права людини в галузі охорони здоров'я та їх	6

	законодавче закріплення	
4	Тема 4. Політика і медична практика	4
Усього годин		20

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політика як соціальне явище. Основні поняття політичної науки та їх зв'язок з медичною сферою життя суспільства	16
2	Тема 2. Державна політика в сфері охорони здоров'я	18
3	Тема 3. Права людини в галузі охорони здоров'я та їх законодавче закріплення	16
4	Тема 4. Політика і медична практика	20
Усього годин		70

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати, метод «Мозковий штурм», вебінар, спаринг-партнерство (навчання в парах), коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал, брифінг, інтерв'ю.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» (таблиця 2).

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4.22-4.23	169	3.45-3.46	138
4.97-4.99	199	4.19-4.21	168	3.42-3.44	137

4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Технологія оцінювання дисципліни (табл. 6 з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності...»).

Таблиця 6

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою та чотирибальною (національною) шкалою

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою	Оцінка за двобальною шкалою
180–200	Відмінно	Зараховано
160–179	Добре	
150–159	Добре	
130–149	Задовільно	
120–129	Задовільно	
Менше 120	Незадовільно	Не зараховано

3.2. Питання до заліку:

1. Класифікувати елементи соціальної політики, характерні для основних ідеологій і політичних режимів.
2. Визначити функції соціальної держави в Україні й законодавчі документи, які їх підтверджують.
3. Написати реферат на тему «Витоки та еволюція концепції соціальної держави».
4. Підготувати проект на тему «Соціальна держава, суспільний лад та економічний розвиток країни: чинники взаємозв'язку».
5. Зробити порівняльний аналіз положень програм провідних українських партій і громадських організацій, що стосуються соціальної політики.
6. Написати реферат на тему «Прояви впливу неурядових і некомерційних організацій на соціальну політику України».
7. Поясніть зв'язок формування ринкової економіки та демонтажу соціальної держави в Україні.
8. Дайте визначення «системи Бісмарка».
9. Дайте визначення «системи Семашка» і вкажіть основні етапи її розвитку в Україні.
10. Дайте визначення «системи Беверіджа».
11. Охарактеризуйте систему охорони здоров'я США.
12. Зробіть порівняльний аналіз моделей охорони здоров'я в сучасному світі за критеріями: джерела фінансування; механізми фінансування державних медичних закладів; обсяги та способи отримання безкоштовної допомоги; повноваження та обсяг самостійності державних медичних закладів; характер зав'язків між медзакладами і місцевими громадами, між лікарем і пацієнтом.
13. Назвіть основні положення, законодавче підґрунтя та етапи сучасної медичної реформи в Україні.
14. Назвіть статті Конституції України, присвячені соціальним питанням і поясніть причини їхнього невиконання.
15. Назвіть та охарактеризуйте основні законодавчі акти України, що гарантують соціальні права громадян.
16. Напишіть есе на тему «Чи є сучасні соціальні права громадян незмінними в перспективі?».
17. Напишіть есе на тему «Чи повинні громадяни відмовлятися від прав, виконання яких держава не може забезпечити?».
18. Зробіть письмовий перелік соціальних прав, закріплених у міжнародних документах, які підписала Україна (колонки «Назва документу», «Рік прийняття й підписання Україною», «Ступінь обов'язковості виконання», «Назви розділу, статті», «Перелік прав»).
19. Підготуйте проект на тему «Міжнародний досвід і способи подолання корупції в сфері надання медичних послуг державою».

3.3. Контрольні питання

Тема 1.

1. Предмет і завдання курсу. Зв'язок політики і медицини.
2. Сутність і функції соціальної політики.
3. Охорона здоров'я в політичних ідеологіях.
4. Політичні режими та їхня політика в сфері медицини.
5. Роль громадських організацій і партій у розвитку медичної галузі.
6. Сутність, функції, історія і значення соціальної держави.

Тема 2.

1. Моделі охорони здоров'я в сучасному світі, їхній порівняльний аналіз.
2. Еволюція державної політики України в галузі охорони здоров'я.
3. Основні положення, здобутки та недоліки медичної реформи в Україні.
4. Вплив іноземних держав та організацій на розвиток української охорони здоров'я.

Тема 3.

1. Проблема зворотності соціальних прав в сучасному світі: причини та способи віршення.
2. Конституція України про охорону здоров'я.
3. Концепція розвитку системи громадського здоров'я в Україні.
4. Законодавчі зміни в системі охорони здоров'я після 2014 р. та їхня відповідність діючій Конституції.
5. Міжнародні документи про забезпечення соціальних прав.
6. Соціальні права в законодавстві Європейського Союзу.

Тема 4.

1. Сутність корупції в медичній сфері та способи її усунення.
2. Лобізм та групи інтересів в медичній та фармацевтичній сфері.
3. Маніпуляції масовою свідомістю щодо медичних проблем.
4. Охорона здоров'я: допомога чи послуга? Доречність ринкових механізмів в системі охорони здоров'я.
5. Принципи демократії в сфері надання медичної допомоги.
6. Політична еліта та номенклатура в медичному закладі.
7. Політична культура лікаря. Лікар і політика.

3.4. Індивідуальні завдання формуються відповідно до контенту наукових конференцій, який щорічно затверджується планом роботи катедри суспільних наук. Специфіка індивідуальних завдань для студентів погоджується з викладачем.

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо студент не задоволений результатами оцінювання його навчальної діяльності і виявив бажання оскаржити оцінку з предмета, він має право звернутися до керівництва катедри та/або декана відповідного факультету з проханням провести повторне оцінювання його знань. Якщо вимоги

студента мають під собою підстави, катедрою/деканатом створюється спеціальна комісія для проведення повторного оцінювання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час навчального процесу важливо дотримуватися таких правил:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливості та неупередженості;
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та семінарські заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді катедри).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність інших людей;

- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і коридорах під час занять.

Використання електронних пристроїв

Використання електронних пристроїв у навчальному процесі допускається без обмежень за винятком тих випадків, які можуть перешкодити процедурі об'єктивного оцінювання знань студентів.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами

Проведення навчального процесу здійснюється з урахуванням вимог сучасного українського законодавства відносно осіб з особливими освітніми потребами та регулюється нормативними документами університету.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно опрацювати матеріали допоміжної літератури. Вітається активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Заохочення та стягнення

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» студент може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Кожен студент і кожна студентка повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Про можливі зміни в силабусі буде повідомлено на сторінці катедри офіційного сайту ХНМУ і в катедральній директорії системи MOODLE, а

також через відповідний деканат.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Одним з елементів академічної культури, які прищеплює університет, є розуміння студентом недопустимості будь-яких запозичень без належних посилань. Враховуючи це, головним завданням викладачів є формування в студентів навичок самостійної роботи, інтересу до навчання та суспільних цінностей. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Альков В. А. Політична наука у схемах і таблицях : Атлас наочного супроводу до курсу «Політологія» / В. А. Альков, В. І. Кравченко, Н. М. Мартиненко ; під ред. В. І. Кравченка. Харків : ХНМУ, 2014. 95 с.
2. Жиро Т. Политология. – Харьков : Изд-во Гуманитарный Центр, 2006. 428 с.
3. Костюк В. С. Реформування системи охорони здоров'я в умовах європейської інтеграції // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 24. С. 39-43.
4. Логвина В. Л. Політологія. Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 348 с.
5. Погорельый Д. Е. Новейший политологический словарь / Погорельый Д. Е., Фесенко В. Ю., Филиппов К. Ф. Ростов-на-Дону: Феникс, 2010. 318 с.
6. Политика здравоохранения: вопросы теории и практики: монография. / Под. ред. О.П. Щепина. М. : ГУ ННИИ общественного здоровья РАМН, 2007. 276 с.
7. Политология : учебник / А. Ю. Мельвиль [и др.]. М. : МГИМО, 2008. – 618 с.
8. Хейвуд Э. Политология : Учебник для студентов вузов. М., 2005. 544 с.

Допоміжна

1. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я. Ф. Радиш]. К. : НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с.
2. Децентралізація по-медичному: зміна системи охорони здоров'я України. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/4996>.

3. Європейська соціальна хартія [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062
4. Іваненко Є. Фінансове забезпечення охорони здоров'я в умовах соціально-економічних трансформацій // *Світ фінансів*. 2015. № 3. С. 71–81.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
6. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (МПЕСКП). Резолюція 2200А [XXI] Генеральної Асамблеї ООН, 16 грудня 1966 р. URL: <http://www2.ohchr.org/english/law/cescr.htm>.
8. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page>
9. Салтман Р.Б., Фигейрас Дж. Реформы системы здравоохранения в Европе. Анализ современных стратегий. М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 2000. 432 с.
10. Солдатенко О. Сучасний стан правового регулювання фінансової сфери охорони здоров'я України // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 2. С. 142-147.
11. Теннер М. Сравнительный анализ систем здравоохранения в разных странах. URL: <https://medprosvita.com.ua/sravnitelnyiy-analiz-sistem-zdravoohraneniya-raznyih-stranah-mira-mira/>.
12. Филд М. Дж. Неолиберальная экономическая политика и кризис здравоохранения в России / Марк Дж. Филд, Дэвид М. Котц, Джин Бухман // Проблемы теории и практики управления, 1998. № 4. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://vasilievaa.narod.ru/10_4_98.htm.

1. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Політична Критика. Видання на перетині політики, науки та культури. URL: <https://politkrytyka.org/>.
2. Презентація про ключові зміни в системі охорони здоров'я. URL: <https://reforms.in.ua/ua/novyna/prezentaciya-pro-klyuchovi-zminy-v-systemi-ohorony-zdorovya>

3. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 № 2168-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>
4. Охорона здоров'я і права людини : ресурсний посібник / за науковою редакцією І.Я. Сенюти. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2015. 48 с.
5. Охорона здоров'я у світі: Україна не пасе задніх. URL: <https://ua.euronews.com/2017/05/19/lancet-report-ranks-britain-s-health-care-system-behind-european-neighbours>

7. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx